

usług oraz realizacji stosunków międzyludzkich. Istnienie kodeksów norm etycznych w turystyce jest również pozytywnie postrzegane zarówno przez turystów jak i usługodawców turystycznych. Funkcjonujące w turystyce kodeksy postępowania etycznego podnoszą jakość obsługi w turystyce, wprowadzają wysokie standardy w relacjach pomiędzy różnymi instytucjami statutowo związanymi z działalnością turystyczną oraz indywidualnymi klientami.

1. Chiżniak W., Chiżniak K. Kodeks etyczny w turystyce// *Humanistyczne aspekty sportu i turystyki* : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego, Warszawa, 2008. - s. 316-323
2. Gadzińska A. Wybrane problemy badań w dziedzinie etyki turystycznej // *Zarządzanie i usługi w obszarze kultury fizycznej i hotelarstwa (teoria i praktyka)* : praca zbiorowa / pod red. Wiesława Siwińskiego, Romana Dawida Taubera, Ewy Muchy-Szajek, Poznań, 2006, - s.375-380
3. Kazimierczak M. Turystyka w etycznej perspektywie, *Roczniki Naukowe AWF w Poznaniu* z.52, 2003. - s.143-150
4. Kazimierczak M. Etyczny wymiar zrównoważenia w turystyce kulturowej ery ponowoczesnej//*W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową* : praca zbiorowa / pod red. Marka Kazimierczaka .-Poznań, 2008. - , S. 347-358
5. Milski K. Etyka w zawodzie hotelarza, *Hotelarz* nr 1, 1999. - s.4-5, 26-27
6. Ostrowski M. O etykę w turystyce : *Kodeks Etyki w Turystyce*, ogłoszony przez Światową Organizację Turystyki , *Folia Turistica* nr 10 , 2001. -s.181-194
7. Szalczyk A. Kontekst etyczny zarządzania turystyką W : *Gospodarka turystyczna w XXI wieku : problemy i perspektywy rozwoju w skali regionalnej i lokalnej* / pod red. Stefana Bosiackiego, 2008. - s. 439-444
8. *Globalny Kodeks Etyki w Turystyce*
9. *Kodeks Etyki Hotelarza*
10. *Kodeks Etyki w działalności gospodarczej*

Renata Rettinger

HOSTELE JAKO WAŻNY SEGMENT INFRASTRUKTURY NOCLEGOWEJ MIAST NA PRZYKŁADZIE KRAKOWA

Hostels became the most dynamically growing accommodation sector in Krakow. There are about 93 hostels, which appeared to be the additional support to the accommodation facilities of the city, giving over 4 thousand accommodation places. The hostels are mainly located in Old town district, which is the most attractive part of the city. Thanks to the informal hostel standards many of them are at the similar level, sometimes similar to the 1,2, or 3 stars hotels. The development of Krakow's hostels is strongly correlated to the growing need for accommodation facilities.

Особенно динамично развивающимся сегментом рынка базы для ночлега в течение последних лет в Кракове являются хостелы. На территории Кракова насчитывается приблизительно 93 хостеля, они являются дополнительными базами для ночлега в городе, это свыше 4 тыс. мест для ночлега. Большая часть краковских хостелей расположена в черте Старого Города, которая является самой привлекательной частью города. Благодаря неформальным стандартам соблюдаемым в хостелях, множество объектов имеет одинаковый стандарт, а иногда даже такой же как в 1 -, 2 – или 3 – звёздочных гостиницах.

Współcześnie turystyka jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się sektorów gospodarki światowej. Jej rozwój prowadzi do formowania się regionów i ośrodków turystycznych. Jednym z niezbędnych czynników warunkujących intensywność ruchu turystycznego jest infrastruktura turystyczna. Na drugą połowę XIX w. przypada nasilenie przyjazdów turystycznych do Krakowa, który na początku XX w. stał się wykształconym ośrodkiem turystycznym o zasięgu międzynarodowym [Warszyńska, 1994-1995]. Kraków posiada dobrze rozwiniętą bazę noclegową, która oferuje szeroki przekrój cen, standardu i zakresu świadczonych usług.

Celem opracowania jest próba analizy sytuacji na runku usług noclegowych Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem hosteli jako specyficznego i dodatkowego segmentu infrastruktury turystycznej.

Zagospodarowanie turystyczne miasta stanowi integralny komponent jego produktu turystycznego oraz decyduje o atrakcyjności i potencjale przestrzeni turystycznej [Matuszewska, 2008]. W 2009 roku na terenie Małopolski zarejestrowano 894 turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, gdzie 363 to obiekty hotelowe zaś 531 to obiekty pozostałe. Porównując te dane z rokiem 2008, przybyło 27 hoteli, 5 pensjonatów, 2 motele i 15 innych obiektów hotelowych, zmniejszyła się liczba ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych o 6 oraz ośrodków wczasowych aż o 16. Biorąc pod uwagę liczbę miejsc noclegowych w 2009 roku nastąpił niewielki wzrost w stosunku do roku 2008.

Kraków stanowi główny ośrodek turystyczny Małopolski, w 2009 roku funkcjonowało tu 195 obiektów zbiorowego zakwaterowania, które dysponowały 22474 miejscami noclegowymi. W porównaniu z 2008 rokiem jest o 12 obiektów i 55 miejsc noclegowych więcej.

Tabela 1. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Krakowie

Rodzaje obiektów	Obiekty		Miejsca noclegowe	
	2008	2009	2008	2009
Ogółem	173	195	22419	22474
Hotele, motele, pensjonaty	130	143	15910	16446
Pozostałe obiekty	43	52	6509	4525

Źródło: Opracowane na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Na podstawie dostępnych materiałów źródłowych można stwierdzić, że o potencjale usługowym Krakowa, w zakresie świadczenia usługi noclegowej, decydują przede wszystkim hotele, motele oraz pensjonaty. W ostatnich 10 latach obserwuje się zjawisko powstawania hosteli jako możliwości tańszego noclegu.

Charakterystyka hosteli jako obiektów noclegowych. Nazwa hostel pochodzi z języka angielskiego oznacza noclegownię lub schronisko, może także oznaczać schronisko młodzieżowe. Pierwszy „hostel młodzieżowy”

(Jugendherberge), został otwarty w Niemczech w 1912 roku przez Richarda Schirrmann'a, stanowił on alternatywę dla drogich hoteli. Dla zmniejszenia kosztów obiekt miał być zarządzany i obsługiwany przez mieszkającą w nim młodzież, co równocześnie miało być elementem edukacyjnym całego przedsięwzięcia. Pomysł Richarda Schirrmann'a szybko się rozprzestrzenił na inne kraje, w wyniku, czego powstała organizacja non-profit Hostelling International (HI), która skupia obecnie ponad 4500 hosteli w 80 krajach świata.

Hostel jest to obiekt oficjalnie niezaklasyfikowany, w którym świadczone są „inne usługi hotelarskie”. Musi spełniać minimalne wymagania wskazane w ustawie o usługach turystycznych, m.in. powierzchnia sal musi być nie mniejsza niż 1,5m² na osobę (przy łózkach piętrowych), powinien posiadać co najmniej jeden węzeł higieniczno-sanitarny na maksimum 15 osób; a od października do kwietnia temperatura w pomieszczeniach nie może spadać poniżej 18 °C.

Wg Głównego Urzędu Statystycznego: hostel to obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia, łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1 -, 2 - lub 3 - osobowe. Każdy dorm (pokój) musi być wyposażony w locker, jest to szafka na rzeczy osobiste.

Inwentaryzacje hosteli znajdujących się na terenie miasta Krakowa przeprowadzono na podstawie informacji umieszczonych na dostępnych stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego, portalach turystycznych o hostelach oraz informacji uzyskanych w Urzędzie Miasta Kraków. Celem inwentaryzacji było określenie liczby hosteli i podstawowych cech charakterystycznych. Rejestracja krakowskich hosteli prowadzona jest przez Prezydenta Miasta Krakowa.

Tabela 2. Ilość zarejestrowanych hosteli w poszczególnych latach

<i>Lata</i>	<i>Liczba zarejestrowanych obiektów</i>
2003	2
2004	4
2005	6
2006	14
2007	13
2008	29
2009	5
2010	2
<i>Suma zarejestrowanych obiektów</i>	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych w Urzędzie Miasta Krakowa-Biuro Marketingu Turystycznego

W roku 2008 działało 77 hosteli. W latach 2006 - 2008 miał miejsce w Krakowie tzw. „boom hostelowy”, gdzie w dość krótkim czasie powstawały takiego typu obiekty. Rozwój tzw. taniej bazy noclegowej czyli bazy

pozahotelowej, również ma duże znaczenie dla Krakowa. Jedynym problemem związanym z bazą pozahotelową jest brak uporządkowania jej nazewnictwa.

Na terenie Krakowa pierwsze hostele zostały zarejestrowane w 2003 roku, był to Sky i Dizzy Daisy Downtown Hostel. Od 2003 do 2010 roku zostało zarejestrowanych 75 kolejnych. Liczba zarejestrowanych hosteli na terenie miasta Krakowa różni się od liczby funkcjonujących obiektów, używających nazwy „hostel”. Problem tkwi w różnorodności rejestracji tzw. innych obiektów, właściciele mogli je zarejestrować np. jako pokoje gościnne lub apartamenty. Wiele obiektów pełni funkcje hostelu, a dodatkowo oferuje wynajem apartamentu czy też pokoi gościnnych. Aktualnie funkcjonujących hosteli w Krakowie jest 93, a ich liczba wciąż wzrasta.

Krakowskie hostele dysponują 4301 miejscami noclegowymi. Do grupy obiektów o najmniejszej ilości miejsc noclegowych można zaliczyć: Baloon oraz Mama's Double (po 8 miejsc noclegowych). Na terenie Krakowa funkcjonują dwa duże hostele: Centrum który dysponuje 209 miejscami noclegowymi i Nathan's Villa – 118. Liczba miejsc noclegowych jakimi dysponują hostele zależy m.in. od lokalizacji, od zasobów finansowych właściciela, jak i od warunków umożliwiających dalszą rozbudowę obiektu np. poprzez wykupienie lub wynajęcie kolejnych lokali użytkowych. Większość hosteli oferuje zarówno pokoje prywatne – 1 -, 2 -, 3 -, 4 - osobowe, jak i te w których wynajmuje się tylko łóżko, a nie pokój tzw. pokoje wieloosobowe. Pokoje te mają swoją specyficzną nazwę - dormy. W dormach zazwyczaj mamy od 5 do nawet 24 łóżek.

Tabela 3. Suma oferowanych pokoi wg ich wielkości

Rodzaje pokoi	Łączna suma oferowanych pokoi wg ich rodzajów
Pokój 1 - osobowy	92
Pokój 2 - osobowy	352
Pokój 3 - osobowy	149
Pokój 4 - osobowy	128
Pokój 5 - osobowy	44
Pokój 6 - osobowy	97
Pokój 7 - osobowy	4
Pokój 8 - osobowy	64
Pokój 9 - osobowy	8
Pokój 10 - osobowy	30
Pokój 11 - osobowy	2
Pokój 12 - osobowy	21
Pokój 14 - osobowy	1
Pokój 18 - osobowy	1
Pokój 24 - osobowy	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego wywiadu oraz informacji uzyskanych z portali internetowych rok 2010.

Krakowskie hostele dysponują około 994 pokojami różnego rodzaju od 1 - do 24 - osobowych. Możliwość dodatkowego łóżka w pokoju (dostawki)

deklaruje 25 z 93 hosteli. Jednym z większych obiektów jest Patria hostel - 25 pokoi, a następnie grupa obiektów z 24 pokojami: Freedom, Moon, Premium, The Secret Garden oraz Trzy Kafki. Do grupy z najmniejszą ilością pokoi bo tylko 3, należą takie hostele jak: Axet, Travellers Inn oraz Zodiakus.

Co roku w Dublinie przyznawane są „Hoscary” czyli nagrody dla 10 najlepszych hosteli na świecie. Co roku konkurs odbywa się w przestrzeni wirtualnej, na stronie Hostels & Youth Hostels Worldwide - Online Bookings. W 2009 roku oddało swój głos aż 800 tys. turystów z całego świata. Należy podkreślić, iż dumą dla krakowskich hosteli jest fakt iż co roku co najmniej jeden z nich znajduje się wśród 10 najlepszych. W 2009 roku w pierwszej dziesiątce najlepszych hosteli na świecie znalazły się dwa polskie z Krakowa: *Greg&Tom Hostel*, *Flamingo Hostel*

Najlepszą lokalizacją dla hosteli są duże miasta. Nieprzypadkowo obiekty te powstają w kamienicach, w centrum miasta, blisko Starego Rynku, ewentualnie dworca autobusowego, kolejowego czy też lotniska. Ogromna większość hosteli (73 z 93 obiektów) jest skupionych w centrum, w dzielnicy Stare Miasto. Warto również zauważyć, że pozostałe hostele są usytuowane w dzielnicach, które sąsiadują z dzielnicą I.

W definicji hostelu zawarta jest najważniejsza informacja, która przyciąga tak wielu klientów – jest to miejscem gdzie można tanio, ale zarazem wygodnie przenocować, jest on alternatywą pomiędzy drogim, luksusowym hotelem, a tańszym o znacznie niższym standardzie schroniskiem młodzieżowym.

Warto wspomnieć o pierwszej w Polsce sieci hostelowej - Hostel Service, która została założona w 2000 roku. Zajmuje się prowadzeniem taniej bazy noclegowej w największych miastach Polski, zaczęła swą działalność we Wrocławiu, a swój pierwszy hostel otworzyła w Krakowie w 2003 roku, pod nazwą Dizzy Daisy Downtown.

PODSUMOWANIE. Najdynamiczniej rozwijającym się w ciągu ostatnich lat segmentem rynku noclegowego w Krakowie są hostele. Na terenie Krakowa jest około 93 hosteli, są one dodatkowym wsparciem dla bazy noclegowej miasta, dysponują ponad 4 tys. miejsc noclegowych. Większość krakowskich hosteli jest skupiona w dzielnicy Stare Miasto, która jest najbardziej atrakcyjną dzielnicą. Dzięki nieformalnym standardom przestrzeganim w hostelach, wiele obiektów utrzymuje podobny poziom, a niekiedy nawet taki sam jak w hotelach 1 -, 2 – lub 3 – gwiazdkowych.

Rozwój hosteli na terenie Krakowa jest dobrze skorelowany z wzrastającym zapotrzebowaniem na usługi noclegowe. Odkąd powstały hostele (2003 r.), obserwujemy dynamiczny wzrost liczby tych obiektów. Podnoszenie standardów i coraz to bogatsza oferta hosteli, dowodzi, iż nastąpiła era taniego noclegu.

1. Warszńska J., 1994-1995, Kraków jako ośrodek ruchu turystycznego, Folia Geogr., ser. Geogr. – Oeconomica, 27 – 28.

2. Matuszewska D., 2008, Uwarunkowania rozwoju współczesnych form zagranicznej turystyki przyjazdowej w Poznaniu, [w:] Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej, tom 10, Wrocław